ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

RAPPORT 546

Nota Bree, Rode Kruislaan
Bouw van een polikliniek

Deel 2: Programma van Maatregelen

Sebastiaan Augustin, Joris Steegmans & Elke Wesemael
januari 2018

DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

De initiatiefnemer plant op een 6500 m² groot terreinlangs de Rode Kruislaan in Bree (prov. Limburg) de bouw van een polikliniek met bijhorende verhardingen en groenzones. Het onderzoeksterrein is kadastraal gekend als Bree, 1ste afdeling, sectie B, perceel 971E (deel).

Tot op heden werd een bureauonderzoek, een landschappelijk bodemonderzoek (2017I206) en een proefsleuven- en proefputtenonderzoek (2017L180) uitgevoerd. Het bureauonderzoek werden door Aron bvba uitgevoerd over het volledige gebied en staan beschreven in de bekrachtigde archeologienota met ID5217[22].

Het proefsleuvenonderzoek werd eveneens door Aron bvba uitgevoerd en vond plaats op de Rode Kruislaan nabij het ziekenhuis, kadastraal gekend als *Bree, 1ste afdeling, sectie B, perceel 971E (deel).* Dit onderzoek werd uitgevoerd om de archeologische potentie van het terrein te evalueren. Bij de uitvoering van het vervolgonderzoek werd rekening gehouden met de voorafgaand af te breken ziekenhuisvleugel die onderkelderd is. In deze ca. 240 m² grote zone werden geen archeologische resten verwacht. Ook ter hoogte van de te behouden wegenis in het westen van het terrein en ter hoogte van de nutsleidingen kon geen vervolgonderzoek plaatsvinden. Op deze manier kon in totaal een zone van ca. 2130 m² uitgesloten worden van vervolgonderzoek. De resterende zone voor vervolgonderzoek bedroeg op deze manier 4370 m² .

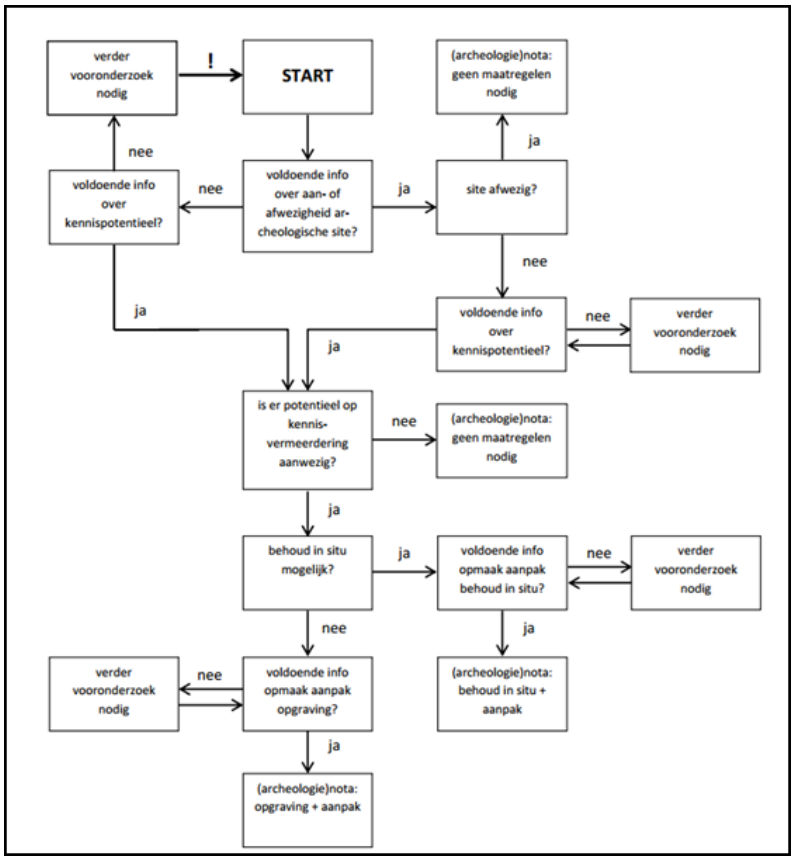
Het programma van maatregelen werd slechts deels gevolgd. Enkel de vier noord-zuid georiënteerde sleuven (*afb.21*) konden worden aangelegd. De noordwest-zuidoost georiënteerde sleuf tussen de Sint Jacobsstraat en de elektriciteitsleiding kon niet aangelegd worden gezien in deze zone (*afb.21: donkergeel*) met een oppervlakte van ca. 188 m², door een andere partij dan de initiatiefnemer reeds een nieuwe riolering was gestoken. Ook de noordwest-zuidoost georiënteerde sleuf in het uiterste noorden van het onderzoeksgebied (*afb.21: donkerblauw*) werd niet aangelegd. Op het moment dat het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd deed deze zone (ca. 1058 m²) immers dienst als werfzone voor de afbraak van de oude vleugel van de kliniek. De zone was door de aanwezigheid van bouwpuin en graafmachines dan ook niet toegankelijk. Ook was de aanwezige verharding nog niet opgebroken. Ook bleek de aanwezige verharding nog niet opgebroken te zijn. De aangelegde sleuven waren in zuidelijke richting iets korter dan voorzien, wegens de aanwezigheid van een groenzone (*afb. 21: groen*; 711 m²) die conform het ontwerpplan behouden diende te blijven.

Hierdoor werd slechts 8,2% van de te onderzoeken oppervlakte (4.370 m²) onderzocht.

[22] https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/5217; Driesen P., Himpe Th., Van de Staey I. en Vanaenrode W. (2017). Archeologienota Bree, Rode Kruislaan. Aron Rapport 497. Tongeren.

Afb. 21: Sleuvenplan met aanduiding van het projectgebied, sleuven en kijkvenster (zwart), proefputten (rood), de zone reeds uit het onderzoek uitgesloten (oranje), de te behouden groenzone (groen), de nieuwe riolering (donkergeel) en de niet onderzochte werfzone (donkerblauw) (Bron: Aron bvba, digitaal plan, dd. 03/01/2018, aanmaakschaal 1.400).

Afb. 22: Beslissingshefboom bij de afweging voor de noodzaak van verder vooronderzoek en/of een opgraving (Bron: OE, CGP 2.0, p. 31).

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Het proefsleuvenonderzoek (2017L180) leverde geen archeologische sporen en geen archeologische vondsten op.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werd vastgesteld dat de bodem in het centrum en het zuidoosten van het onderzoeksgebied was daarentegen een plaggenbodem (Scm) aanwezig die 60 tot 80 cm dik was. Deze plaggenbodem dekte geen oudere bodem meer af. In het zuidwesten van het onderzoeksgebied was de bodem verstoord (OB-bodem).

De archeologische waarde en het potentieel op kenniswinst van het onderzoeksgebied is daarmee laag.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

De initiatiefnemer plant op een circa 6500 m^2 groot gebied, kadastraal gekend als Bree, 1ste afdeling, sectie B, perceel 971^{E} (deel), de bouw van een polikliniek met omgevingsaanleg. Vooraleer dit project van start kan gaan, dient een oude vleugel van het bestaande ziekenhuis te worden gesloopt. De afbraak van de bestaande ziekenhuisgebouwen op en naast het onderzoeksterrein maken geen deel uit van het huidige vergunningsdossier.

Voor het uitbreken van de verhardingen verwacht men een maximale verstoringsdiepte van 30 tot 40 cm onder het maaiveld.
De nieuwe polikliniek wordt deels onderkelderd tot op een diepte van 3,25 m onder het maaiveld. De kelder met een vloerplaat uit polybeton en gepolierd beton zal plaats bieden aan bergingen, kleedkamers en een meterlokaal. Onder de rest van het gebouw komt een verluchte ruimte (cfr. kruipkelder) waarvan de uitgraafdiepte tot 1,35 m onder het maaiveld reikt. De aanzet van een liftkoker begint op een diepte van 4,75 m onder het maaiveld.
De bodemingrepen ten gevolge van de opbouw van de hoogspanningscabine reiken tot op een diepte van 30 cm tot 40 cm.
De bodemingrepen ten gevolge van de parking en de toegangsweg zullen tot op een diepte van 30 cm reiken.
Voor de plantputten van de bomen wordt een bodemingreep tot maximaal 80 cm onder het maaiveld verwacht.
Voor de aanleg van de wadi met bijhorend gras en struiken wordt een maximale verstoringsdiepte van 60 cm onder het maaiveld verwacht.
Voor drinkwater en gas wordt hiervoor een uitgraving van circa 80 cm verwacht, voor riolering een uitgraving van 1,5 tot max 3 m diep. Glasvezelkabel ligt op geringere diepte (tot 50 cm).

Aangezien er geen (waardevolle) archeologische vindplaatsen zijn aangetroffen in het onderzoeksgebied, heeft de geplande ruimtelijke ontwikkeling geen impact op het bodemarchief.

1.4 Bepaling van de maatregelen

Het proefsleuvenonderzoek dat over slechts een deel van het onderzoeksgebied werd uitgevoerd leverde noch archeologische sporen noch archeologische vondsten op. Dit maakt dat het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied als uiterst laag kan worden ingeschat. Hetzelfde geldt voor de kans op kennisvermeerdering bij verder onderzoek, waardoor de kosten voor de uitvoer van verder onderzoek niet opwegen tegen de baten.

Er zijn dan ook geen verdere maatregelen nodig.

Hoewel slechts een deel van **het onderzoeksgebied onderzocht werd, geldt dit advies voor het volledige onderzoeksgebied.** De niet onderzochte groenzone in het zuiden blijft behouden waardoor er hier geen bodemingrepen zullen plaatsvinden. De zone in het oosten langs de Sint Jacobsstraat is door de recente aanleg van de riolering reeds grotendeels verstoord, waardoor bijkomend onderzoek weinig zinvol is. Daarnaast toonde het landschappelijk bodemonderzoek aan dat de bodem in de noordelijke zone tot op een diepte van ca. 105 cm onder het maaiveld verstoord was. Gezien uit het proefsleuvenonderzoek blijkt dat het archeologisch niveau in

het onderzoeksgebied op een diepte van 0,6 m tot 0,8 m onder het maaiveld voorkomt, is de kans zeer groot dat eventueel aanwezige archeologische sporen in deze zone reeds geheel of gedeeltelijk vergraven zijn.

Dat er geen verder archeologisch onderzoek nodig is, neemt niet weg dat de aannemer/uitvoerder van de werken gehouden blijft aan de meldingsplicht van archeologische vondsten moesten deze toch worden aangetroffen. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

BIBLIOGRAFIE

CGP: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2.0.

BAEYENS L. (1976), *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij de kaartbladen Hamont* 33W *en Beverbeek* 20W.

CLAESEN J. e.a. (2015) *Archeologische prospectie met ingreep in de bodem. Bree - Rode Kruislaan. Archebo.*

DRIESEN P., HIMPE Th. & VAN DE STAEY I. (2017) *Archeologienota Bree, Rode Kruislaan. Aron Rapport 479. Tongeren.*

VAN DE KONIJNENBURG R. (1981) Bree (Limb.): stadswallen, in: *Archeologie*, 1981-2, 97.

VAN DE KONIJNENBURG R. & JANSSEN J. (2008) Stad Bree, Klooster Onze-Lieve-Vrouw-ter-Rivieren. Opgravingscampagne 2007-2008. Tussentijdse rapportering 30/06/2008.

VAN DE KONIJNENBURG R. (2010) Bree, Rode Kruislaan - bouw nieuw politiekantoor. Archeologische prospectie - *eindverslag*.

VAN DE KONIJNENBURG R. & JANSSEN J. (2011) Archeologisch vooronderzoek: prospectie met ingreep in de bodem en onderzoek met metaaldetector. Site Bree - Meeuwerkiezel/2 (prov. Limburg), *onuitgegeven rapport*, Deveux-Vanerum.

VAN DE KONIJNENBURG R. (2012) *Voorstudie archeologisch onderzoek in het vooruitzicht van de herinrichting van de publieke ruimte in Bree-centrum met inbegrip van de wallen, HAAST-Rapport 2012-7.*

VAN DE KONIJNENBURG R. (2013) Archeologische prospectie te Bree - Houbornstraat, *HAAST rapport 2013-03*, Bree.

VAN DE KONIJNENBURG R. e.a. (2015) Archeologische prospectie te Bree, Rode Kruislaan 24, *HAAST-rapport* 2015-12.

VAN RANST E. EN SYS C. (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent.

Websites:

dov.vlaanderen.be
klip.agiv.be
http://cai.onroerenderfgoed.be
http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024695&param=inhoud&ref=search
http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317&param=inhoud&ref=search
https://geo.onroerenderfgoed.be/
https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten
https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus
https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf
https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf
https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf
www.cartesius.be
www.geopunt.be
www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/downloads/140915_LV_RWO_Brochure_regelgeving.pdf

Neremweg 110 · B-3700 Tongeren • T +32(0) 12 22 52 50 • F +32(0) 12 77 00 34 • info@aron-online.be • www.aron-online.be